

Fritz Bauer: Penge. 287 S. Martins Forlag. Kbh. 1941.

Bogen hører til en Serie populærvidenskabelige Skrifter, der udgives af Dansk Forening for social Oplysning.

Den omtaler først Pengenes Oprindelse og gaar derefter over til Pengenes Materialbeskaffenhed, Penge og Kapitalismens Aand samt Penge og det økonomiske Fremskridt. Et Kapitel helliges Kvantitetsteorien, og derefter følger Behandling af samfundsskadelige Opsparinger, »laissezfaire« Politik kontra Statsindgreb, Socialisme og Penge, Pengemarked—Kapitalmarked, Pengeværdiens Svingninger, og det afsluttende Kapitel har den tillokkende Overskrift »Tilbage til Naturen«.

Harde Forfatteren holdt sig strengt til dette Program, var Bogen ikke blevet saa fyldig og muligvis mere overskuelig. Men desværre er der i saa stort Omfang gengivet Uddrag af ikke faglige Forfattere, at det skønlitterære Islæt i mange Tilfælde faar Karakter af Fyld. Forfatterens Forkærlighed for iørefaldende Slagord kan desuden hist og her skade Skildringens Nøjagtighed.

Iøvrigt er Fremstillingsmaaden meget levende og adskillige Steder tillige morsom. Dette gælder eksempelvis Omtalen af Amerikas Guldpolitik i Kapitlet om Pengenes Materialbeskaffenhed.

Redegørelsen for Naturaløkonomi og Pengeøkonomi paa Robinsons efterhaanden ikke helt øde Ø kan sikkert ogsaa fange Læsere, der ellers ikke vilde føle sig fristet af Emnet.

Under Omtalen af »Den kapitalistiske Proces« (3die Kapitel) har indsneglet sig en Trykfejl. Det hedder: »Salgspriserne kan drives i Vejret. Dette er ikke i det lange Løb umuligt (sk. v. muligt) under Frikonkurrencen. Frikonkurrencen maa derfor afskaffes«.

Om Bankernes Udlaanspolitik (S. 117) siges bl. a.: Afgørende er først og fremmest de Pantesikkerheder, som Kreditsøgeren tilbyder I Modsætning til Pengeoptimisternes Opfattelse staar det Spørgsmaal helt i Baggrunden, hvad Kreditsøgeren vil bestille med Kreditten og om Kreditten under Hensyntagen til Økonomiens Udvikling vil gavne Samfundet.« Dette (af Anmelderen fremhævede) er ikke helt rigtigt. Kreditmodtagerens Formaal med den søgte Kredit kan i sig selv være en Sikkerhed for Banken, og den samfundsmæssige Betragtningssmaade er — især under ekstraordinære økonomiske Forhold — heller ikke uden Betydning for Bankernes Afgørelser.

Et Afsnit »Psykoanalysen om Penge« ses ikke at have nogen Interesse for Læsere, der søger Klarhed og Overskuelighed, og det efterfølgende: »Gandhi«, der i Parentes bemærket næsten ikke beskæftiger sig med Gandhi, heller ikke.

Til Slut skal blot anholdes en lille Unøjagtighed paa det ikke faglige Omraade. Forfatteren skriver (S. 198): »Vi behøver ikke at afgøre Kierkegaards berømte Enten—Eller paa Livets Vej«. Der er her i Skyndingen sammenblandet to Værker: »Enten—Eller« og »Stadier paa Livets Vej«; men iøvrigt er Bemærkningen rigtig. Ingen vil sikkert forlange, at Forfatteren til en populærvidenskabelig Bog om Penge afgør noget som helst med Hensyn til Søren Kierkegaards Filosofi.

S. A. Nonnegaard-Pedersen.